

Energetikusok versenye

A sajtó, a rádió és a televízió propagandájának köszönhetően már a kisgyermek is sejtik: az energiának fontos szerepe jut életünkben. Betéve fújja az átlagpolgár, hogy az energiával takarékoskodni kell. Hisz saját zsebén érzi, drága az olaj, a benzin, ha nem ügyelünk, jócskán megcsapolja pénztárcánkat a villanyszámla. Ésszerű energiagazdálkodásról beszélni hovatovább slágertéma. A termelővállalatoknál ennél jóval több, a gazdaságosság egyik legfőbb kritériuma. Nyilvánvaló hát, az energiatakarékosággal hivatásból foglalkozóknak az átlagnál jóval alaposabban kell ismerniük a népgazdasági szempontból döntő fontosságú törekvés lényegét. Sőt, hátterét, a világgazdasági tendenciákat, az ipari és a mezőgazdasági termékek előállításának hazai költségeit is.

Rég nem érhetik be az energetikusok azzal, hogy kiszámítják; a különböző munkafolyamatokhoz, a munka feltételeinek biztosításához mennyi energiát használ fel üzemük, vállalatuk. Sőt, az sem elég, ha kiokoskodják, praktikusabb megoldásokkal hol, mennyit lehet a tetemes energiaköltségekkel lefaragni. A gazdasági valóság ma már jóval többet követel tőlük. Szoros együttműködést a termelés szervezőivel, irá-

nyítóival, akár a termék-szerkezet módosításakor. Az ésszerű energiagazdálkodás önmagában cél is lehet, de legfőképpen eszköz a világpiacra versenyképes termékek előállításában, a tőkés valuta megtakarításában.

Miként az energetikusok területi versenyének tegnapi délelőtti tartott eredményhirdetésén elhangzott: az utóbbi néhány esztendőben szép eredményeket értünk el az energiagazdálkodásban. Erre ösztönözte a szakembereket a tizenkét év óta minden esztendőben meghirdetett országos verseny is. A Szegedi Szalámigyár és Húskombinát szegedi, Tisza-parti üzemében rendezett összejövetelen három megye — Bács-Kiskun, Békés és Csongrád — hatvan vállalatának energetikusai ismerkedhettek meg a verseny tapasztalataival, az elkövetkező célokkal, dr. Varga Sándornak, az Ipari Minisztérium főenergetikusának előadásából.

A három megye első négy helyezettjének Tóth Endre, az Állami Energiafelügyelet osztályvezetője adta át a díjakat. Elismerő oklevelet kaptak Csongrád megyéből a Szentesi Baromfi-feldolgozó Vállalat, a Szegedi Szalámigyár és Húskombinát, a Szegedi Textilművek, valamint a Dél-alföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság energetikusai.

L. Zs.

Teljes kapacitással dolgozik a hűtőipar

Ejjel-nappal fagyasztyják a gyümölcsöt és más terményeket; a hűtőipar üzemében teljes kapacitással végzik a munkát a feldolgozóvonalakon. Jelenleg a borsó, a málna, a meggy és a ribizli tartósítása adja a legtöbb teendőt. A mezőgazdasági üzemekből beérkező szállítmányokat három műszakban dolgozzák fel.

Jó termés ígérkezik zöldből, most indul a tartósítási szezon. A zöldbabot a kukorica követi, ez manapság már igen keresett terméknek számít, ezért több helyen bővítették a feldolgozó kapacitást. Zalaegerszegről például kétszer annyit adnak, mint tavaly; összesen 250 vagonnal. A fejlesztés eredményeként a székesfehérvári hűtőházban új „kelbimbóvonalat” állítottak be. Miskolcon új meggy és szilva „magozóvonal” segíti a tartósítást. Győrben — egyelőre kísérleti jelleggel — a még jobb minőség érdekében a málnát közvetlenül a szedés után, a földek mentén száraz jéggel hűtik.

Az ipar műszaki segítségét ad mezőgazdasági partnereinek. Megbízásából a Kertészeti Egyetemen ribizliszedő gépet szerkesztettek, az új típus az idén jól vizsgázott. (MTI)

Milyen volt a város első féléve?

Amelyik sofőr mindig csak előre néz, soha nem tekint hátra, könnyen bajba kerülhet. Ezt vallják Szeged város vezetői is, akik nemcsak a jövőt tervezgetik és jószolgatják, hanem azt is megvizsgálják, hogy a múltból mit lehet tanulni. Elég-e, jó-e az, amit már megcsináltunk. A tapasztalatot mindig arra való, hogy a fölismert buktatókat elkerüljük, a szembetűnő eredményeket pedig igyekezzük megújítani.

Hogyan is állunk tehát az első félévi gazdálkodással?

Mint az már lenni szokott — hála az ipari munkások és a termelőszövetkezeti gazdák megértésének, tartós munkafegyelmének — a mennyiségi gyarapodásnak ismét a termelékenység volt a forrása. Az erőfeszítések szépen gyümölcsöztek az anyag- és energiatakarékoságban, valamint a dollárelszámolású export növekedésében. Visszaesett ugyanakkor az építőipar, s nem érte el a határozatoknak megfelelő célokat. A térség időben elvégezték a tavaszi, kora nyári mezőgazdasági munkákat, jóllehet az időjárás az év első felében is számtalan nehézséget okozott. A közös gazdaságok helytállásának is köszönhető, hogy a terméskilátások általában a tavalyihoz hasonlíthatók. Tiszteletre méltó a közlekedési vállalatok törekvése, jobban alkalmazkodtak a fuvarigényekhez. Kevesebben panaszkodtak a kereskedelemre, az árúkiáratat választékosabb volt, mint korábban. A városban mindentől csillapodott a munkakerülőmozgás, a teljesítmény szerinti bérezéssel viszont igen lassan megyünk előre.

Szeged ipari termelése az egy évvel ezelőtti hat hónapozatnál képest két-három százalékkal nőtt; elég differenciálatlan. Az átlagnál többet produkált a KSZV, az ipari szövetkezetek, a DÉMÁSZ, a ruhagyár, a húskombinát, a tejüzem, a gyufagyár és a nyomda. Csök-

kent a termelés az olajosoknál, a gumigyárban, a paprikafeldolgozó vállalatnál; a DEFAG-nál. Biztató jelenség, hogy a piacképes árak részarányának növekedésével folytatódik a termékszerkezet átalakítása. A textilművekre, a ruhagyárra, a tejüzemre, a konzervgyárra, a pincegazdaságra jellemző, hogy korszerűtlen cikkeik helyett igyekeztek kelendőbbeket produkálni.

Elég szűkösek voltak a beruházási lehetőségek. Az üzemek gépek beszerzésére, följújtásokra költöttek inkább, hogy terveiket magas színvonalon valósíthassák meg. A nyomdában nagy kapacitású offset gépet, a gyufagyárban automatákat, az Ikaruszban ponthegesztőket fogtak munkára és így tovább. Egyes vállalatoknál értékesítési gondok jelentkeztek. A seprűgyárban és a gumigyár több terméke nehezebben kelet el szocialista piacokon, a paprikafeldolgozóban nemcsak az export, hanem a belföldi eladás is visszaesett. Örvedetes ugyanakkor, hogy több vállalat a múlt év első feléhez képest lényegesen növelte kivitelét nyugatra, a KSZV például 23, az ipari szövetkezetek 15 százalékkal.

Különböző gondok mutatkoztak az építőiparban. A DÉLÉP-től 280-an, az építőszövetkezetektől 50-en mentek el hat hónap alatt. Lassította a munkát egyes építőanyagok hiánya, mint a kohósalak, betoncső, gázkészülék, festék, szigetelő. A DÉLÉP jelentősen lemaradt a KÖJÁL-székház, a gyógyszerári központ, az ATI-iskola. XI. AFIT-szervíz építésével, s lassan haladt a színház felújításával is. Nagyon rossz az alkatrészellátás, ezért a gépek gyakran állnak kihasználatlanul. Vigasztaló viszont, hogy tervszerűen halad a házigyári rekonstrukció.

A MÁV belföldi áruszállításban 17, az exportforga-

lomban 50, a személyszállításban 8,5 százalékkal teljesített többet az előző évinél. A Volánnak 6,5 százalékkal volt több utasa. Postán, az év eleji áremelés miatt, kevesebb csomagot, táviratot küldött a lakosság, s a helyközi távbeszélőforgalom is csökkent. A félév folyamán közel 400-an kaptak telefont, jóllehet a munkaerőhiány a szerelésben is gondot okozott. Az élelmiszerek iránti kereslet a megfelelő választék ellenére kissé csökkent. A lakosság kevesebbet igényelt lisztből, tőkehúsból, hentesáruból. A zöldség-gyümölcskiárat mennyiségben és minőségben az évszaknak megfelelő volt, a primőrök árait azonban a csökkenés ellenére is magasnak tartotta a lakosság. Eredményesebbek voltak a szinte folyamatos kedvezményes vásárlási akciók, amellyel a lakosság jelentős összegeket takarított meg. A vendéglátásban továbbra is a déli szállítási étkészítés iránt nőtt az igény.

A lakosság jövedelme mintegy 6-7 százalékkal nőtt. A félév folyamán átlagosan 4-5 százalékos volt Szegeden a bérfelértés. A KSZV-ben a kiemelt földeket ellátók bérét 9,2 százalékkal emelték, az átlagos vállalati fejlesztés 4,6 százalékkal. A sütőiparban 6, a gyufagyárban 5,7, a textilművekben 3, az ÉLKER-nél 5, a Komplettnél 6,5, a DÉLÉP-nél 2 százalékkal emelték a béreket.

Tovább segítette a termelést, a gazdálkodást a szocialista munkaverseny-mozgalom, amelynek lendülete továbbra is megmaradt. Jelenleg is azon munkálkodnak a munkások, hogy a termelés minőségét követelményeinek tegyenek eleget: tartásuk be a bel- és külföldi szállítási szerződéseken foglaltakat, takarékoskodjanak és használják föl a hulladékot, melléktermékeket.

Munkások Szegeden

15. A munkás életmód sajátosságai

A szegedi nagyüzemi munkásság életmódját néhány körülmény alapján befolyásolja. Ezek egyike a szegedi ipar szerkezetének sajátossága. Az 1950-es évek végéig a tradíciókkal rendelkező könnyűipar túlsúlya, majd az ide települt, új iparágak dinamikus fejlesztése és a régi üzemek rekonstrukciója volt a fejlődés útja.

A hagyományos és az új iparágak az 50-es évek végétől, a 60-as évek elejétől megkészték a munkásállományukat, és növelték a nem városias környezetben élő munkások arányát.

Az újonnan belépő munkások elsősorban a mezőgazdaságból és ezenkívül néhány más népgazdasági ágból, ipari múlt nélkül érkeztek a korszerű munkaszervezet keretei közé. A szegedi nagyüzemi munkásság többsége első-, életkora alapján kisebb mértékben második generációs munkás. Még sok szállal kötődnek a korábbi életmódmintákhoz, elsősorban a paraszti életvitel néhány jellemző jegyéhez.

A szegedi ipar sajátossága az is, hogy a korábban meglévő, de korszerűsített üzemek nagyobb létszámú, de kevésbé szakképzett munkaerőt igényeltek, míg az utóbbi két évtizedben kifejlődött iparágak kevesebb, de szakképzettebb munkásokat alkalmaztak.

Mind a mezőgazdasági, mind az egyéb jövedelemkiegészítő és a hagyományosan női feladatnak megmaradt háztartási munka, valamint a gyereknevelési funkció igen magas, 12 órát meghaladó munkaidő-rafordítást követel meg az átlag munkástól.

Egyrészt a korábbi életvitel néhány sajátosságának továbbélése, másrészt a női munkaerő közel egyharmada következtében a szegedi munkásság jelentős aránya az önhajszoló életmódra utaló magas — napi 14 óra körüli — időmennyiséget fordít munkatevékenységeikre.

és kötelezettségeik teljesítésére.

A munkatevékenységek túlsúlya a munkanapokon összezsurugítja a szabad idő elfoglaltságokra fordítható időmennyiséget, amelyben a művelődési és egyéb aktivitások — a tévézés kivételével — a többség esetében ezen a napon háttérbe szorulnak. Ezeket a tevékenységeket azonban a vasárnapi munkaszüneti napon nagyobb gyakorisággal, magasabb időrafordítással végzik.

A napi tevékenységek szerkezetének vizsgálata alapján megállapíthatjuk, hogy a szegedi munkásság nemcsak a végzett munka jellege és a település strukturális viszonyok szerint rétegződik, hanem az időfelhasználás alapján is. A jellemző tevékenységszerkezet vonatkozásában két nagy — túlórázó és jóval lakó, valamint önhajszoló életmódot folytatók —, igen magas munkaidő-felhasználó és több, kisebb arányt érintő csoportot különböztethetünk meg. Ez utóbbi típusok egyike-másika egy újabb, kiegyensúlyozottabb időgazdálkodásra utaló életmód-minta meglétét jelenti.

Az tapasztaltuk, hogy — főleg a házas — munkások többszörösen hátrányos helyzetben vannak. Alacsonyabb iskolai és szakmai végzettségük kvalifikálatlanabb munkakör betöltésére teszi őket alkalmassá. Kevesebbet keresnek, és a napi mindenféle munkatevékenységgel való leterhelésük magasabb mértékű. A hagyományosan női munkára fordított idő szorítása nemigen teszi lehetővé számukra, hogy az ugyancsak hátrányos helyzetben levő alacsony egy főre eső jövedelemmel rendelkező férfiakhoz és a bejáróhoz hasonlóan jövedelemkiegészítő munkával egészítsék ki kevesebb munkabéruket.

Úgy gondoljuk, hogy a kutatásunk során szerzett

tapasztalataink és megállapításaink bizonyos, de nem túl jelentős módosítással nemcsak a nagyüzemi munkásságra, hanem a Szegeden dolgozó teljes ipari munkásságra is érvényes.

Nagyon reméljük, hogy több mint két éves, intenzív kutatómunkánk eredményeit nemcsak megbízóink, Szeged politikai, valamint állami vezetői tudják napi és hosszabb távú tervezésükben hasznosítani, hanem az üzemek irányítói is élnek a feltárt összefüggések felhasználható eredményeivel. Talán azt tudjuk javasolni, hogy a megváltozott termelési feltételek között az emberi tényezőt is fokozottabban kellene figyelembe venni.

Erdei Ferenc felszólításának annyiban tettünk eleget, hogy feltártuk a szegedi munkásság legfontosabb jellemzőit. Ennek ismeretében a többi nagyváros: Debrecen, Miskolc, Győr és Pécs kutatói hozzánk képest kedvezőbb helyzetben lesznek, mert a szegedi adatok a kiinduláshoz és az összehasonlításhoz jelentős segítséget nyújthatnak.

Dr. Szentirmay László

Magyar-szovjet barátsági nap Csongrádon

Magyar-szovjet barátsági napot tartottak tegnap, csütörtökön Csongrádon. Dél-alföldi városba érkezett Ivan Behun, a budapesti Szovjet Kultúra Házának osztályvezetője. A vendéget a Haza-fias Népfrent városi bizottságán Endrédi Józsefné, a városi pártbizottság munkatársa, Néz Károly, a Haza-fias Népfrent megyei bizottságának titkárhelyettese, Nagy Imre, a Csongrád vá-

A zöldség-, gyümölcskereskedelem korszerűsítéséről

Akadémiai munkabizottsági ülés

El kell készíteni Bács-Kiskun, Békés és Csongrád regionális kertészeti fejlesztési tervét, s ebben — elemelve a vidék ökonomiai adottságait — utat mutatni a kereskedelem mielőbbi reformjához is — javasolta a Szegedi Akadémiai Bizottság mezőgazdasági agrár-ökonomiai munkabizottsága a csütörtökön Kecskeméten tartott ülésén. A tanácskozáson e megyék szakirányítói tájékoztatták a kutatókat a termelők gondjairól, nem kenderözve el, hogy az Alföld ma virágzó kertkultúráját válság fenyegeti. Rézint az állami támogatás csökkentése hat hátrányosan az ágazat fenntartására, fej-

lesztésére, részint a jövedelemnövekmény-adó avitt rendszere hat visszahúzóan a kézimunka-igényes zöldség- és gyümölcsstermelésre. Az előzetes információk szerint a nagyüzemi gazdaságok számottevően csökkentik a zöldségtermő területeiket, ha megszűnik a 10 százalékos fejlesztési támogatás. Az eszmecsere felzárkózó véleménye: a bank hiteltelletei is túl sok — s indokolatlan — megkötöttség járnak, emiatt a gazdaságok húzódoznak attól, hogy a kertészeti termelés korszerűsítésére kölcsönt vegyenek föl, s elállnak a fejlesztéstől.

Nem áll feladta magaslátán a gyümölcs-, zöldségkereskedelem — mutattak rá többen is, számos példával bizonyítva állításukat. A sárgabarack-értékesítés tavalyi csődjét említették, s azt, hogy az ide meggybőrséget sem tudja a fogyasztó javára kihasználni a kereskedelem. Sokhelyütt — az alacsony felvásárlási ár miatt — a fán marad a meggy. A Csongrád megyei szakemberek elmondása szerint tarthatatlan, hogy a kistermelők 2-3 mázsánnyi áruikkal fél országot bejárva piacoltanak, remélve: így megtalálják számításukat. A felesleges energiafelhasználás után túl ez temérdek munkanapkiesséssel jár a termelők részéről.

Környezetvédelem az alföldi olajmezőkön

A környezeti ártalmak megelőzésére, a vízszennyezések megakadályozására környezetvédelmi szolgálatot hívott életre a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat. Az intézkedés szervesen illeszkedik az iparág több éves programjába. A környezeti ártalmak kivédésére az elmúlt fél évtized alatt, kerekén 200 millió forintot költöttek az olajosok. Megszűnt az olajipar szennyvízkiöbcésítése. Továbbra is veszélyeztetik azonban a folyókák tisztaságát a Tiszát és a Marost keresztvező szénhidrogén-vezetékek.

A víz alatt kigyózó csöveket időnként alaposan ellenőrzik, az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság pedig a közeljövőben automatikus olajérzékelő beépítését tervezi.

Az olajbányászok tekintélyes mezőgazdasági területeket is igénybe vesznek. A kitermelés során szennyeződő földeket a kutak lezárása után rekultiválják, magyarán: visszaállítják a talaj termőképességét. Erre a célra évente 15-20 millió forintot fordítanak.